

Nieuwsblad van de Historische Vereniging
Ameide en Tienhoven

INHOUD:

1. Ten Geleide
2. Uitnodiging voor de Ledenvergadering
3. Opmerkingen bij de agenda der jaarvergadering
4. Verslag van de Jaarvergadering van 2 mei 1991
5. Jaaroverzicht 1991/1992 van de secretaris
6. Jaaroverzicht 1991 van de penningmeester
7. De ondergrond van Ameide en Tienhoven (2) door P. van Toor
8. Verslag van de lezing door de heer Vuyk
9. Komende evenementen

Ten Geleide

De omslag van het voor u liggende nieuwe Nieuwsblad is al weer cyclame-kleurig (zoals dat in de handel heet) en dat willen we een hele jaargang lang volhouden.

In het nieuwe jaar komt ons blad dan weer met een ander gekleurd jasje.

We hopen dat dit nummer een duidelijk beeld oplevert over het wel en wee van onze Vereniging door alle opgenomen jaaroverzichten.

We wensen u veel leesplezier, vooral met het interessante artikel van de heer P. van Toor, wat een vervolg is op het artikel van zijn hand in ons vorige nummer.

Tot ziens op de komende Ledenvergadering...!!

De redactie.

U I T N O D I G I N G

Aan alle leden van de Historische Vereniging Ameide/Tienhoven

Hiermede hebben wij het genoegen u hartelijk uit te nodigen voor de jaarlijkse

ALGEMENE LEDENVERGADERING

die gehouden wordt op w o e n s d a g 13 m e i a .s.
in het Verenigingsgebouw aan de Van Puttestraat te Ameide.
Aanvang 's avonds h a l f a c h t

De bijeenkomst staat in het teken van:

HET AANZIEN VAN AMEIDE EN TIENHOVEN IN DE JAREN 1900 - 1940

Verder ziet de AGENDA ziet er als volgt uit:

- 1- Opening door de voorzitter, de heer G. Streefkerk
- 2- Vaststelling der notulen van de vorige jaarvergadering van 2 mei 1991 (zie elders in dit blad)
- 3- Ingekomen stukken; o.a. Het Van Bruggenboek
De stede Nieuwpoort
Tussen Lek en Linge
Artikel over de historie van Ameide
- 4- De Hist. Veren. in stukken: Jaaroverzicht secretaris
Jaarrekening penningmeester
- 5- Verslag der kascontrolecommissie
- 6- Benoeming van de kascommissie voor het a.s. jaar
- 7- Bestuursverkiezing: Volgens rooster zijn aftredend de heren
A. M. den Oudsten en W. Veen *
De eerste stelt zich herkiesbaar, de laatstgenoemde niet.
Het Bestuur stelt als kandidaat voor het volgende dubbeltal
in alfabetische volgorde:
dhr. H. de Haan
dhr. T. Oevermans
- 8- Bestuursmededelingen: a) komende activiteiten
b) boekuitgave *
c) huisvesting
d) bepaling der contributie
e) werkgroepen
- 9- Rondvraag

P a u z e

- 10- * Dia-vertoning door de heer J. den Oudsten, een der leden van de werkgroep, die de opdracht vervult een nieuw fotoboek over Ameide en Tienhoven samen te stellen.
- 11- Sluiting

* *

* DRIE_STARREN BIJ DE AGENDA DER JAARVERGADERING

* 1-

Er staat ons een boek te wachten, waarvan de titel waarschijnlijk gaat luiden:

AMEIDE EN TIENHOVEN IN GROOTMOEDERS TIJD

Een driemanschap, gerecruteerd uit de leden, is enthousiast bezig een uitgave van oude prentbriefkaarten en foto's, enz. persklaar te maken voor de reeks 'In grootmoeders tijd'. Het is het derde in de serie. De vorige over Ameide zijn respectievelijk verschenen in de reeks 'Kent u ze nog ...?' (1971) en 'In oude ansichten' (1972).

Het verse exemplaar gaat bestaan uit 76 bladzijden prenten met uitgebreide ondertiteling. Het beslaat het tijdvak van de laatste eeuwwisseling tot aan de oorlog - u weet wel, die van 1940, of eigenlijk 1939.

Die 76, handelend over drie onderwerpen, te weten:

- straatbeelden
- groepsfoto's
- oude ambachten en beroepen

zijn in het boek tot een mengelwerk geworden.

De gekozen dia's zijn een bloemlezing daaruit. Zo krijgt u alvast een idee hoe het geheel eruit gaat zien, en wie weet kan een aanwezige de werkgroepleden nog aan een enkele ontbrekende naam helpen van personen op de kiek.

* 2-

VOORINTEKENING OP HET BOEK

U wordt de kans geboden alvast -tijdens de pauze- in te tekenen op de komende uitgave. De Vereniging heeft bij de uitgever een fikse korting kunnen bedingen, mits wij voldoende exemplaren op voorhand kunnen afnemen. Lukt dit, dan kost het u maar

f 27,50.

Doen toch? U hebt straks een schitterend kijk-leesboek in handen.

In de boekhandel gaat het na verschijning f 32,50 kosten.

* 3-

BESTUURSAANVULLING

Van bestuurszijde zijn in de vacature- W. Veen enkele kandidaten voorgedragen. Dit houdt echter niet in dat de keuze hiertoe beperkt behoeft te blijven.

Volgens ons Statuut hebben ook de leden de mogelijkheid tot het indienen van namen. Een dergelijke voordracht, moet uiterlijk 48 uur voor de aanvang der vergadering, schriftelijk en door tenminste 7 leden ondertekend, bij de secretaris zijn bezorgd. Aldus Artikel 9 lid 2.

VERSLAG van de JAARVERGADERING, gehouden op donderdag 2 mei 1991 in 'Het Spant' te Ameide.

Om goed acht uur opent de voorzitter, de heer G. Streefkerk de vergadering, heet de aanwezigen hartelijk welkom en wenst allen een genoeglijke en leerzame avond.

De notulen van de vorige jaarvergadering, die van 24 april 1990, reeds gepubliceerd in ons Nieuwsblad, worden zonder op- of aanmerkingen akkoord bevonden en daarna vastgesteld.

Van de Ingekomen Stukken passeren -als illustratie wat er zoal omgaat in zo'n verenigingsjaar- de revue:

- De periodiek van de Hist. Veren. van Vianen, die wij op gezette tijden ontvangen vanwege ons gastlidmaatschap
- Uitnodiging van de Stichting Streektaal: nieuwe boekuitgave
- Het notulenboek van de Mandenbreierspatroonsvereniging te Ameide en Tienhoven uit de dertiger jaren
- Het officieel vastgestelde Statuut van het notariskantoor Bonk Esser en Tromp te Vianen
- Het genealogisch Diepenhorstenboek 'Op zoek naar 't Fortuin'

Het jaarverslagen van de secretaris en het financieel overzicht van de penningmeester leveren geen stof tot discussie op en worden dan ook goedgekeurd

De kascommissie doet bij monde van de heer Laroo verslag van haar bevindingen, waarna de penningmeester, de heer W. Veen wordt dankgezegd voor het goede werk en gedechargeerd.

De nieuwe commissie zal bestaan uit de leden H. de Haan. K. Keppel, terwijl Nic. Streefkerk als reserve optreedt.

Bestuursvoorstellen en -mededelingen:

- Met het voorgestelde rooster van aftreding der respectieve bestuursleden gaan de aanwezigen akkoord.
- Tevens stemmen zij in met het voorstel de contributie op f 25,- te handhaven.
- Dat we aan niet-leden entreegelden zullen vragen (een variabel bedrag: vanaf f 2,50; afhankelijk van de aard, de duur(te) der lezing), ontmoet geen tegenstand.
- Het Verenigingsstatuut is verkrijgbaar á raison van f 1,50.
- Over mogelijke huisvesting valt nog niets definitiefs te melden, ondanks verwoede pogingen van bestuurszijde.
- De Werkgroep Ordening Tienhovens Kerkarchief kan nog enige menskracht gebruiken.
- Als komende activiteit wordt aangekondigd het opzetten van een tentoonstelling in het Stadhuis tijdens de Braderie; ook hiervoor doet het bestuur een beroep op zijn leden.

Bij de Rondvraag stelt de tweede secretaris, Mej. R. G. Smith de vulling van het clubblad aan de orde. Het verdient echt geen voorkeur een aangelegenheid te blijven van de tweede en de eerste secretaris. Wie onder de leden levert eens zijn bijdrage aan de redactie in de vorm van meedoen daarin of in de vorm van het leveren van een aardig artikel de verre of nabije historie hoe dan ook Ameide en Tienhoven betreffende? Hierna sluit de voorzitter het huishoudelijk gedeelte.

In de Pauze gaan enkele aanwinsten waaronder oude foto's van hand tot hand, waarna de inleider, de heer Van Aesch met zijn meeslepend verhaal over de mogelijkheden en moeilijkheden inzake het familieonderzoek de zaal volkomen in zijn ban heeft. Hij beweegt ons bijna om allen genealoog te worden. Wie weet gaat dit resulteren in een werkgroep-Familieonderzoek? Op een ongewoon laat tijdstip moet de bespreking wel afgebroken worden en sluit de voorzitter deze fijne avond.

J A A R O V E R Z I C H T 1 9 9 1 - 1 9 9 2

Werkgroepen:

Aansluitend op de zoëven geopperde werkgroep Genealogie: het is er niet van gekomen; althans niet samenscholing. Wel is er één lid aan het werk gegaan en wij blijven als bestuur dit stimuleren, want één alleen is maar verdrietig...

Wie ook aan de slag zijn gegaan, dat zijn de vorsers. Zes leden, waaronder drie bestuurders, hebben met goed gevolg de cursus 'Oud-Schrift leren lezen', gegeven door de Schoonhoven-se Streekarchivaris afgerond. Na tien avonden Zilverstad is hun geen Handschrift te oud of te gekriebeld, of ze kunnen er wat van maken; roept u maar en voert u maar stukken aan. Thans kan de vereniging de ouwe familieregisters en overige archivalia onder de loep nemen ter decodering.

De O.T.K.A. (dat is Ordening Tienhovens Kerkelijk Archief) groeit en bloeit.

Het Nieuwsblad:

De Clubbladredactie -nog immer een tweemanszaak- is verheugd dat o.a. ons verste lid, de heer Peet van Toor uit Haarlem, ons heeft verrast met enkele heel instructieve artikelen over de bodem van ons bestaan. Een prijsje verdient! Wie volgt?

De omslag heeft kleur gekregen; tevens zijn we de Koninklijke Woudenberg zeer erkentelijk dat deze nu behalve hofleverancier ook papierleveraar van ons is geworden en dat we zomaar voor de vermenigvuldiging van het 'Nieuwsblad' aan de knoppen mogen zitten van de koninklijke kopieermachine.

Wat overige Bestuursactiviteiten aangaat:

Ter gelegenheid van de Actio-braderie hebben we een expositie van oude foto's plus houtbewerkingsspullen ingericht in het oude Stadhuis, die veel lof oogstte en nog meer bekijks trok.

Als vervolg hierop hebben we het gewaagd positief te reageren op een verzoek van de Europese Bibliotheek te Zaltbommel om een nieuw fotoboekje 'Ameide/Tienhoven in grootmoeders tijd' op te zetten. Een werkgroep van drie man is heel druk in de weer, o.a. minstens een avond per week om het geheel per 1 juni bij de drukker te kunnen inleveren. Het is nl. de bedoeling het met de a.s. Termeise Paardenmarkt in de kraam te hebben.

In onze stand op de vorige markt hebben we met onze ansichten, etc. goede zaken gedaan.

De middagexcursie naar Dordrecht op Monumentendag 14 september jl. was evenals het weer schitterend; het aantal bezoekers van het Ameidese Stadhuis op die dag is zeer matig te noemen.

Het bestuur heeft naar het overkoepelend orgaan, het zgn. Historisch Overleg te Gorinchem als onze vaste vertegenwoordiger aangesteld een der bestuursleden, de heer C. den Oudsten. Enig licht komt er in het verkrijgen van onderdak; dat wordt ook hoog tijd: we krijgen heel wat spulletjes aangeboden, vooral boeken en oude afleveringen van de Nieuwjaarsgroet, Schakels en Wegwijzers. Maar waar laten we ze op den duur? Zo ontvangen we ook regelmatig een paar clubbladen van buurverenigingen en hebben een enkel abonnement op iets geschiedkundigs. Deze zaken komen via een roulatiesysteem ieder bestuurslid onder ogen. Graag zouden we er meer deelgenoot van maken, maar dit vraagt om uitleen-, lees-, inzage- en/of uitstallingsruimte. We hopen spoedig meer erover te kunnen melden.

Gehouden avonden:

Beginnen we met het vermelden dat het Bestuur zeven avonden regulier vergaderd heeft (19/6; 30/6; 19/8; 30/9; 21/10; 16/1 en 8/4) wisselend bij bestuursleden aan huis; met daarnaast nog heel wat overlegsituaties. Dit alles o.a. ten behoeve van bovenvermelde activiteiten en het organiseren van avonden voor de leden.

Er zijn vier bijeenkomsten gehouden:

- Op 2/5 de reeds vermelde avond met de heer Van Aesch over de speurtocht naar onze bet-overgrootouders.
- Op 14/11 was dokter Den Hartog onze gastspreker- en hoe - over 'De gezondheidszorg in vroeger dagen'.
- Op 12/12 Drs. Den Hollander: causerie over en taxatie van door leden meegebracht aardewerk en porselein.
- Op 4/3 Ir. D. Vuyk over de geschiedenis van de Lek, van de inpoldering en die der bevolking, de Langerakse m.n.

Het aantal leden bedraagt 84 - wie weet halen we het volgend jaar de honderd wel.

Wij mogen terugzien op een goed verenigingsjaar en streven moedig verder in de wetenschap een goed werk aangepakt te hebben, tot nut en genoegen voor de gehele dorpsgemeenschap van Ameide en Tienhoven.

De secretaris,

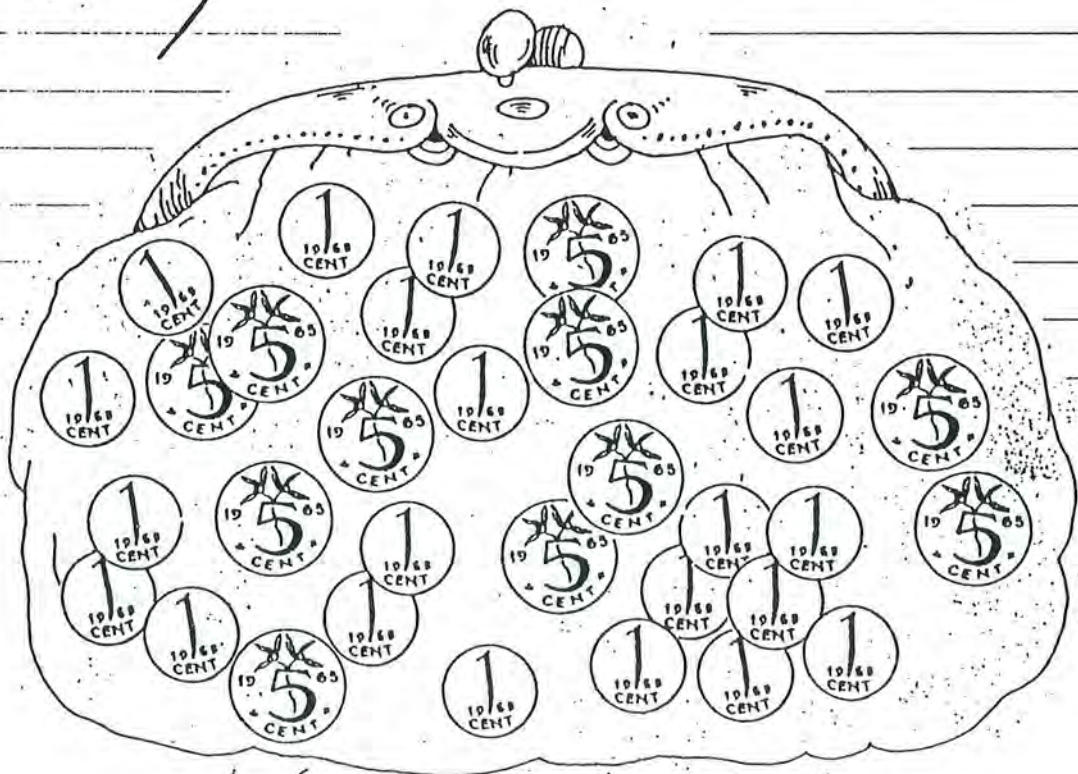
Dit is het poststempel van de gemeente Ameide en Tienhoven, dat is gebruikt tot aan de herindeling. Een stukje historie dus. De Vereniging heeft nu het plan om dit poststempel (eventueel iets aangepast) te gebruiken als kopje of briefaanhef, of logo zoals dat tegenwoordig heet.

SALDO	745.60	KAMER v. HOOPHANDEL	61.=-
RENTE	10.57	PORTO-ENVELLOPPEN - (copien (NOTA'S))	163.15
CONTRIBUTIES	1900.=-	SPREKERS 4X	375.=-
GASTEN.	12.50	TELEAC. CURSUS	39.=-
BRADERIE	257.50	VER. GEDOUW.	90.=-
oud ANGEIDE	5259.89	SPANT	84.60
MARKT	488.20	NOTARIS	118.50
DIVERSE	20.=-	V.Y.V. DORDT	60.=-
	<u>8694.26</u>	VOLKSKULTUUR	35.=-
		ONKOSTEN BRADERIE (NOTA)	30.=-
		ONKOSTEN MARKT (NOTA)	60.=-
		ZEDERIK	30.=-
		COPIEEN EN 2. y/h. NIEUWSBLAD (NOTA)	119.80
		MARKTVERENIGING	72.50
		CREZEE (DRUKWERK-TOTA'S EN 2.)	353.13
			<u>1691.68</u>

TOTAAL ONTVANGEN 8694.26
 UITGAVEN 1691.68

7002.58

NAAR APPARTE RABO 5000.=- REKENING RESERVORING 5 JAAR VAST
 SALDO 1/1/1992 2002.58

De ondergrond van AMEIDE EN TIENHOVEN (2).
De eerste 140 meter.

Liep het vorige profiel van Tienhoven tot de Zederik, het huidige gaat van Groot-Ammers naar Houten. Met de diepte neemt ook de basislijn toe. We gaan tot 140 meter, een gebruikelijke boordiepte voor het opsporen van water.

Wat volgt onder het HOLOCENE pakket ?

Oostelijk van Vianen wordt een strookje dekzand aangegeven, vanuit een droogliggend rivierdal ter plaatse opgestoven. In de tekening staat het woordje TWENTE.

Ter verklaring van de gebruikte namen het volgende:

Ze slaan op pakketten van lagen zoals die onder de genoemde plaatsen voorkomen. De Formatie van KEDICHEM bijvoorbeeld werd aan de hand van een boring aldaar beschreven.

Over de hele breedte van figuur 2 komt KREFTENHEYE voor. Het gaat om grof zand en grind, afgezet door Rijn en Maas tussen de Saale IJstijd (zie fig. 3 ter hoogte van Urk) en het HOLOCEEN. Binnen dit pakket werden elders in het land resten van klei- en veenlagen gevonden van een vorige "holocene" periode: de Eemtijd.

Dan volgt de URK formatie. De (Saale) ijskap kwam niet tot onze streken maar de grote rivieren werden wel gedwongen hun loop naar het Westen te verleggen. Er werden voornamelijk grove zanden afgezet. Tussen Ameide en Vianen ziet men in de ondergrond een fossiel rivierdal (fig. 2).

Links en rechts van dit dal treft men de STERKSEL-formatie aan, eveneens grofzandig maar veel ouder (800.000 jaar). Lagen afgezet tijdens tussenliggende warmere perioden zijn verdwenen.

Hieronder de KEDICHEM formatie, een Rijn afzetting uit een tijd dat - bij een hogere zeespiegel - de stroomsnelheid van de rivieren geringer was. Er werd geen grof zand en grind maar fijn zand en klei afgezet.

Vervolgens de HARDERWIJK formatie, grofzandig, afgezet tijdens een of meer ijstijden.

En dan de TEGELEN formatie. Fijnzandig en kleilig. Een tijd zoals de onze maar wel 2 miljoen jaar terug. Het was toen warmer dan nu. Vandaar de apekiezen, die in een fossiele rivierbocht bij Tegelen (Limburg) gevonden werden. Ook zaden van bomen die nu in de Sub-tropen groeien kan men daar verzamelen.

Tot nog toe werd gesproken over rivierafzettingen, lagen afgezet door zoet water. Dit laatste geldt niet voor de Formatie van MAASSLUIS. Hier gaat het om grof en fijn schelpzand met kleilenzen en deze schelpen leefden op een zeebodem.

De onderkant van Maassluis is in onze streken tevens de basis van het Kwartair (fig. 3), volgens de bijgaande tijdschaal gedateerd op 2,3 miljoen jaar.

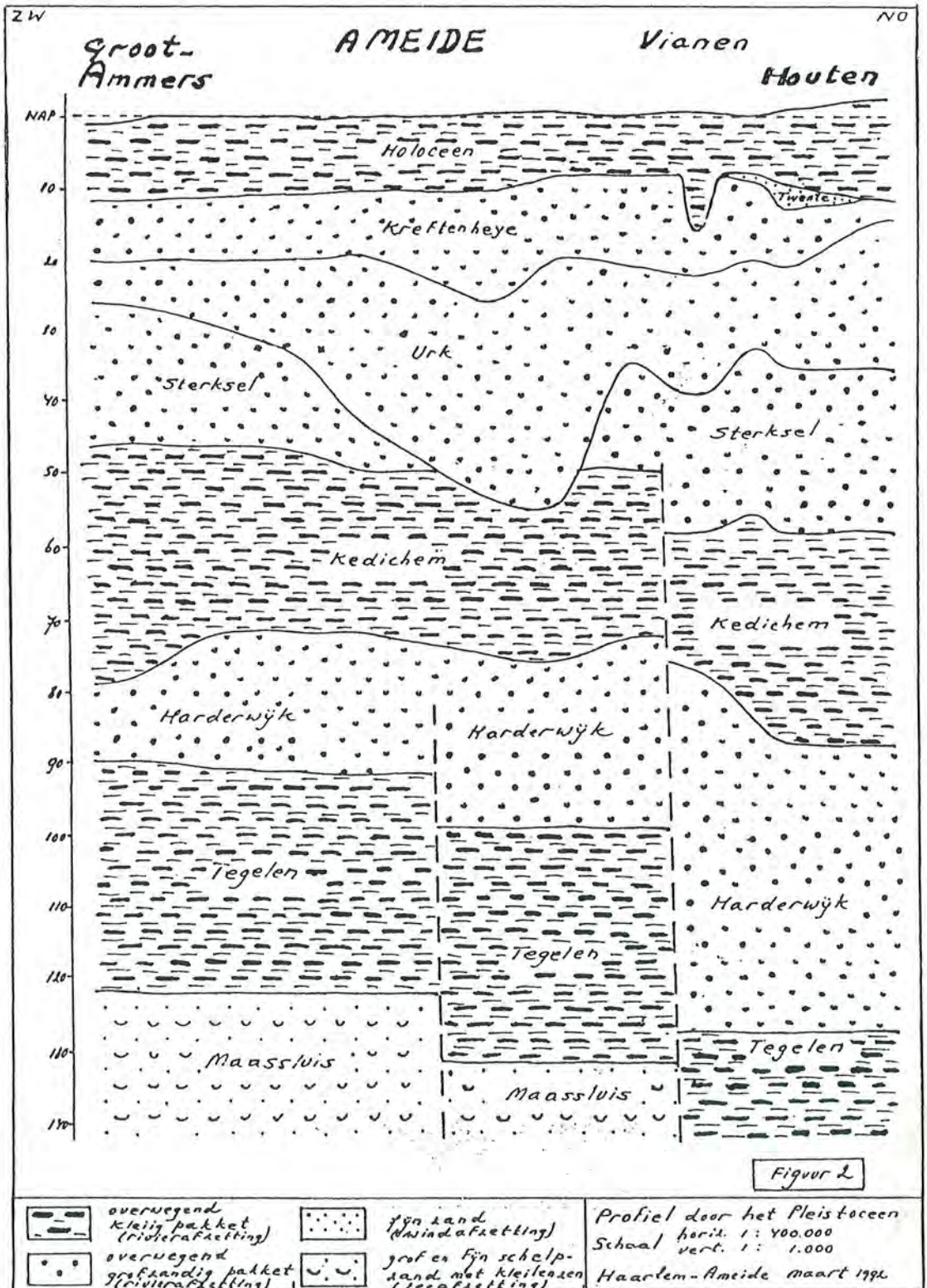
Uit figuur 3 kan men aflezen dat er veel ijstijden zijn geweest. Het Kwartair wordt gekenmerkt door een voortdurende afwisseling van ijstijden en tussenijstijden. Intussen bleef de bodem van het Noordzeegebied zakken zodat veel behouden bleef van wat in die verschillende tijden aan materiaal werd neergelegd.

De kleiige afzettingen ontstonden in tijden dat de

Figuur 1
locatiekaart

Figuur 2
De ondergrond van AMEIDE
tot 140 meter
(met formatie-namen)

zeespiegel hoger stond (tot 140 meter). De rivieren hadden minder verval, stroomden trager en zetten daarom fijnere lagen af. De grovere afzettingen ontstonden in tijden dat de zee lager stond.

Vergelijkt men de figuren 2 en 3 dan is het duidelijk dat lang niet alle ijstijden uit de afwisseling fijn - grof te achterhalen zijn. Veel materiaal verdween. Men heeft ze herkend aan fossiele plantenresten in de monsters van diepere boringen.

Opvallend zijn ook de breuken, verticale lijnen waarlangs pakketten zijn verschoven. De aardkorst is voortdurend in beweging met als gevolg plooiën en/of breuken. In onze streken merkt men er zelden iets van omdat de schokken binnen de zand- en kleiafzettingen opgevangen worden.

In het boek van Auel: "De stam van de Holo-beer" wordt verteld hoe de pre-historische mens zich kon handhaven tijdens een zachtere tussenperiode van de laatste ijstijd. Het verhaal speelt 30.000 jaar terug. Uit die tijd zijn veel vondsten bekend uit Frankrijk, Midden Europa en Zuid Rusland. In tabel figuur 3 zit men dan ergens bij Twente en Kreftenheye, dus nog bovenaan. De 1987 werden bij Maastricht aanwijzingen gevonden voor een jagersbivak, gedateerd op 300.000 jaar. Ook dan zit men nog bovenin de tabel, hoewel er sindsdien twee ijstijden over onze streken kwamen.

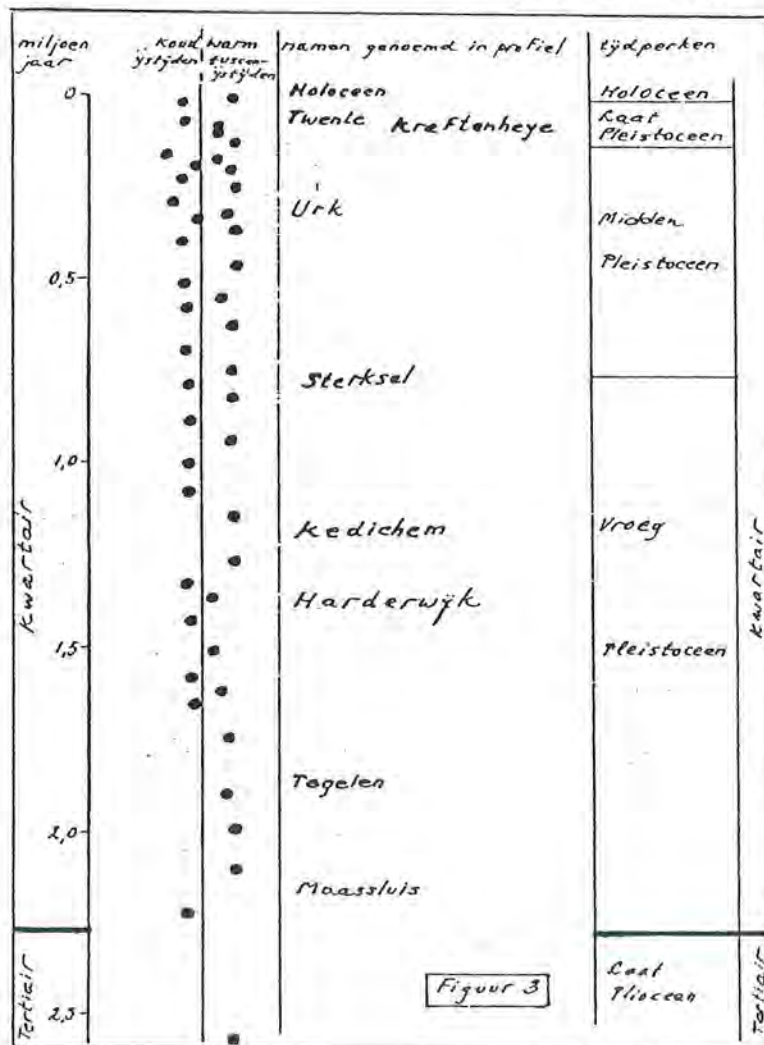
De volgende aflevering zal gaan over de lagen tot 4 km en dan kan er gesproken worden over bergen ONDER Ameide.

bronnen: Jelgersma, Verbraeck, Zandstra 1970, Staalduinen 1975, Zagwijn 1991.

Haarlem, Maart 1992.

Peet van Toor

Figuur 3
 Tabel met:
 jaartallen
 ijstijden
 tussen-ijstijden
 formatie-namen
 geologische indeling

Verslag van de lezing op 4 maart '92, gehouden door de heer D. Vuyk.

Al bij binnenkomst van de zaal kwam men in de ban van de te houden lezing: de heer Vuyk had zoveel boeiend materiaal, behorend bij zijn verhaal meegebracht, dat men bijna van een "mini-tentoonstelling" kon spreken.

Er waren kaarten, familiewapens, schilderijen, oude vlaggen, antiquarische boeken, platen en prenten van kastelen, kortom te veel om op te noemen.

Na het welkom van de voorzitter, kon de spreker van start gaan voor de zeer goed gevulde knusse zaal, met zijn interessant relaas.

Allereerst kwam de vroegste nederzettingsgeschiedenis aan de orde, met daarmee verband houdend de ontwikkeling van de grote waterlopen.

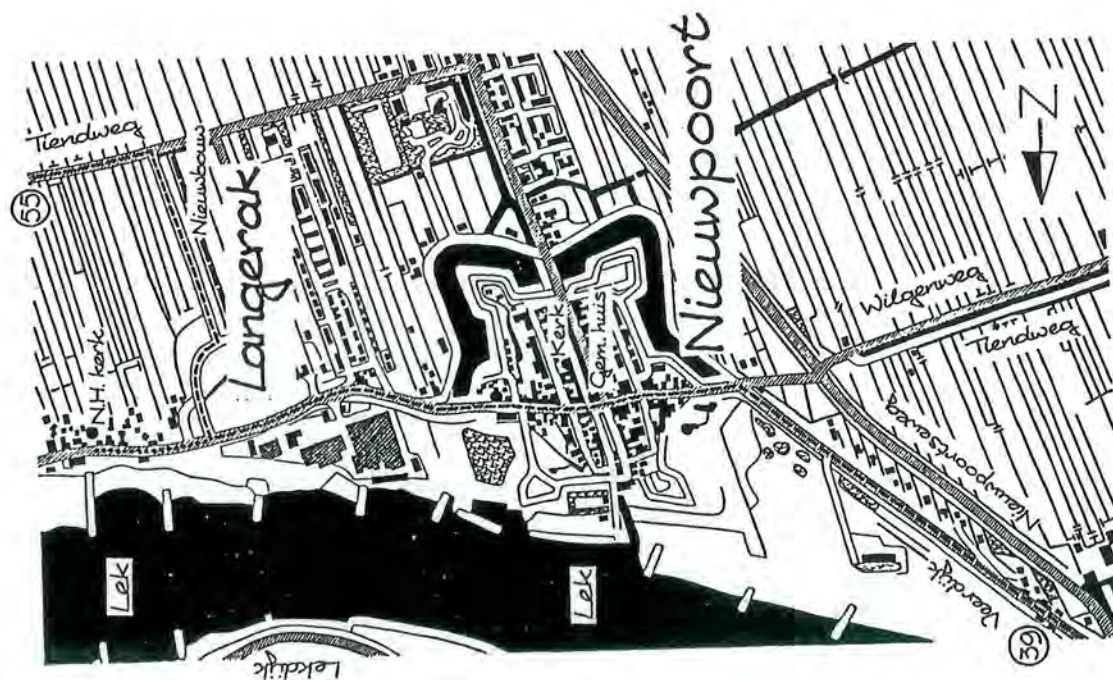
Daarna werd de geschiedenis van het in cultuur brengen van de streek tussen Lek en Merwede behandeld.

Na de pauze werd verteld van de specifieke historie van Langerak en omstreken.

De hele lezing werd doorspekt met zoveel feitjes en weetjes en jaartallen, dat het heel moeilijk is de hele lezing verkort weer te geven.

Het bestuur hoopt de heer Vuyk nog te benaderen om iets in ons nieuwsblad te publiceren van zijn lezing, want zijn verhaal was te boeiend en had te veel informatie die voor de navorsing van de Termeise historie erg belangrijk is, om met dit summiere verslag af te handelen.

In ons volgende blad dus hopelijk meer over dit onderwerp. Het was een avond om erg enthousiast over te zijn, en de thuisblijvers hebben (alweer) erg veel gemist!

W I E V E R R E R E I Z E N D O E T . . .

A) EEN HISTORISCHE FIETSTOCHT NAAR NIEUWPOORT

Je hoeft niet altijd verre reizen te maken om veel te kunnen verhalen. Het bestuur verzekert u dat wie op zaterdagmiddag 4 juli deelneemt aan onze excursie naar Nieuwpoort, daarna thuis niet uitgepraat raakt.

We verzamelen bij 'Het Spant', springen om half twee op het zadel en peddelen door de polder naar De Poort. Daar gaan we op visite bij onze buurvereniging. De voorzitter ontvangt ons op het oude Stadhuis, dat o.a. een prachtige oudheidkamer herbergt. We bezichtigen onder vertrouwde leiding ook de wallen en ander historisch schoon en blazen vervolgens uit in 'Het Arsenaal'.

Meldt u zich tot en met 30 juni bij onze excursieregelman, de heer A.M. den Oudsten, Kerkweg 29, 4235 VT te Tienhoven, tel. 01836 - 1249.

B) OP ... NAAR NAARDEN

Na het zomerreces willen we nog een daagje uit.

De keuze is gevallen op de Gooise monumentale veste Naarden. Kent u dat nog uit uw lagere schooltijd, dat jaartallenboekje, waarin Naarden in één adem werd genoemd met andere benarde plaatsen als Zutphen en Haarlem? Wanneer was dat ook weer?

'Het oude raadhuis droomt verloren
van stemmen die geen mens meer hoort,
oproer en strijd en burgermoorden;
rammelt bossu weer aan de poort?'

Nee, het vreedzame Termei staat in september voor de poort. Zowel de stad met zijn kerk en raadhuis, als vesting hopen we met een bezoek te vereren.

En vergeet niet: het is het toevluchtsoord van de beroemde Tsechische onderwijsman Jan Amos Comenius geweest, de maker van het grote-mensen-prentenboek 'Orbis sensualium pictus', waarin evenals in onze uitgave woord en beeld samengaan. Hij schreef de onderschriften in vier talen, die ruimte is onze werkgroep Beeldenspeurders-en-praatjesmakers niet geboden.

Vershil moet er blijven, vindt u ook niet?

We denken te gaan op een zaterdag, we mikken op de 19-de, maar dit is nog niet helemaal zeker. Daaraan voorafgaande proberen we o.a. als voorbereiding op de dagtocht een avond te beleggen over oude vestingsteden. We zijn nog aan het overleggen. Wellicht volgt nader nieuws op de jaarvergadering van 13 mei.